

Pedagogisch beleid



Pedagogisch beleid

Inhoud

Inleiding	3
Visie en uitgangspunten	4
De houding van de pedagogisch medewerkers	11

Inleiding

Doel pedagogisch beleid.

Voor de Bereboot is kinderopvang meer dan alleen de 'opvang' van kinderen als de ouders er zelf niet zijn. Gedurende de opvang wordt uiteraard in de eerste plaats verzorging en opvoeding geboden. Daarnaast vinden wij het heel belangrijk dat kinderen gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. Door middel van gerichte activiteiten en door de houding en het gedrag van onze medewerkers zijn we continu bezig met het stimuleren van de ontwikkeling van de kinderen.

Het vastleggen van het beleid geeft houvast bij het dagelijks handelen en zorgt voor continuïteit en een eenduidige aanpak naar de kinderen. Een duidelijk pedagogisch beleid biedt tevens de organisatie een toetsingsinstrument voor de kwaliteit. Daarnaast kunnen ouders op deze manier lezen op welke wijze er voor hun kinderen wordt gezorgd en op welke manier zij in hun ontwikkeling worden gestimuleerd.

Het beleid bestaat uit drie onderdelen:

- het pedagogisch beleid
- het werkplan
- de protocollen

In het pedagogisch beleid wordt de visie van Kinderopvang de Bereboot op het kind, de pedagogische visie en de doelstellingen beschreven. Er wordt uiteengezet hoe de Bereboot kinderopvang ziet, wat wij belangrijk vinden en hoe wij kwaliteit neerzetten.

Het pedagogisch werkplan is een praktische uitwerking van het pedagogisch beleid. Hierin wordt het dagelijks pedagogisch handelen inzichtelijk gemaakt. Per onderwerp is vastgelegd hoe de pedagogisch medewerkers dienen handelen en waarom.

Sommige onderwerpen in het handelingsplan zijn echter zo belangrijk en/of complex, dat er een specifiek protocol voor is opgesteld. Deze protocollen zijn overzichtelijk gebundeld in de digitale protocollenmap, deze staat in de online omgeving van onze organisatie en kunnen onze medewerkers altijd inzien. De betreffende onderwerpen worden wel kort besproken in het handelingsplan, waarna voor een uitgebreide beschrijving verwezen wordt naar het desbetreffende protocol.

Onze kinderopvang

Kinderopvang de Bereboot is een kleinschalige en huiselijke opvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar. De samenstelling van de groep wisselt per dag en soms per halve dag. Alle kinderen spelen bij en met elkaar, zoals ook gebruikelijk is in een groot gezin. De oudere kinderen houden rekening met de jongere kinderen en deze leren weer van de oudere kinderen.

Op de locatie Prins Hendrikstraat 1a hebben wij 2 groepen de Kapiteintjes en de Matroosjes. Op de groep de Kapiteintjes is het maximale aantal kinderen per dagdeel 16 en bij de Matroosjes is dit 12. We hebben een verticale opvang wat wil zeggen dat alle kinderen van 0 tot en met 4 jaar bij elkaar en met elkaar kunnen omgaan en spelen.

Dagindeling

De dagindeling van de baby's is afhankelijk van de dagindeling thuis, wij zullen zoveel mogelijk proberen deze aan te houden. De oudere kinderen draaien mee met onze dagindeling die in ons pedagogisch werkplan is te lezen. Er wordt op vaste tijden gegeten, gedronken en activiteiten georganiseerd. Kinderen slapen naar behoefte en/of wensen van ouders.

Aandacht wordt besteed aan verjaardagen, ook van ouders en/of broertjes en zusjes, en aan feestdagen. Er wordt in de kring gespeeld en gezongen en er wordt voorgelezen. Regelmatig zijn wij lekker creatief bezig.

Visie en uitgangspunten

Visie

Elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier in zijn eigen tempo. Onze medewerkers passen de activiteiten en uitdagingen aan op de ontwikkeling van de kinderen. Dit doen ze met respect voor autonomie. Autonomie betekent; het recht om zelf te bepalen wat je doet. Als we praten over respect voor de autonomie van het kind dan wil dat zeggen dat we respect hebben voor wie het kind is, voor de eigenheid van het kind en voor wat het kind wil.

De visie op de ontwikkeling van kinderen

Ieder kind wordt geboren als een individu, met in zich een eigen temperament en persoonlijke kwaliteiten. Deze kwaliteiten kan hij of zij tot ontplooiing laten komen, mits daar de ruimte en optimale voorwaarden voor worden geschapen.

De opvoedingsoriëntatie

Wij reiken de kinderen de handvatten aan om deze ontplooiing van hun innerlijke potentie zo volledig mogelijk tot uiting te kunnen laten komen. Dit betekent dat we het belang van het kind nooit uit het oog zullen verliezen. We zullen ons inleven in het kind zijn belevingswereld. We zullen alert zijn op de initiatieven die het kind neemt ten aanzien van ons en de andere kinderen en zullen er op een adequate manier op reageren. En bovenal zullen we het kind ondersteunen in zijn gevoelens en emoties en in onze houding te laten blijken dat we het kind serieus nemen en het er mag zijn.

De allerkleinsten

Van kleins af aan willen kinderen nieuwe dingen ontdekken en beheersen. De wil om zich te ontwikkelen en te leren is kinderen aangeboren. Een baby bekijkt en ontdekt zijn eigen handjes en voetjes, reikt naar speelgoed om dat te voelen, te “proeven” en zo te ontdekken wat je ermee kan doen.

De oudere kinderen

Oudere kinderen gaan op onderzoek uit, willen weten hoe dingen werken, hoe ze iets voor elkaar kunnen krijgen. Dingen uitproberen, daarover praten met andere kinderen of volwassenen en ervaringen uitwisselen. Kinderen moeten zich op hun eigen wijze en in hun eigen tempo kunnen ontwikkelen.

De ontwikkeling stimuleren: kinderen ontwikkelen zich als zij de mogelijkheid krijgen om te spelen, ontdekken, experimenteren en communiceren. Wij bevorderen de ontwikkeling van kinderen door een ondersteunend, stimulerend en uitdagend klimaat te bieden. Een goede verzorging met veel aandacht voor een prettige sfeer waarin kinderen zich veilig en gewaardeerd voelen is een belangrijke voorwaarde voor alle kinderen om zich te kunnen ontwikkelen.

Het belang van de kinderopvang voor het kind.

Wij creëren een veilige en zorgzame omgeving waarin het kind zich thuis voelt en optimaal zichzelf kan ontwikkelen. Het kind kan zich op de Bereboot in een groep met kinderen van diverse leeftijden optrekken aan andere kinderen, maar anderzijds zich leren beheersen in contact met jongere kinderen.

Het belang van de kinderopvang voor de ouder(s)

Het belang voor de ouders is dat zij hun kind(eren) in vertrouwde professionele handen kunnen geven en zich daar ook van kunnen vergewissen. De opvang moet veilig, betrouwbaar en open zijn. De ouders zijn en blijven verantwoordelijk voor hun kind(eren) en moeten elk moment dat het hun uitkomt, hun kind(eren) kunnen halen of brengen. Ook moet de Bereboot een klankbord kunnen zijn voor de ouder(s).

Visie op mens-zijn, de ontwikkeling van kinderen en opvoeden

We vinden het van belang dat er uit een kind een mens groeit, die eerlijk is en respect toont voor zichzelf, voor de ander en zijn omgeving. Een mens dat zich verantwoordelijk voelt, die openstaat voor de ander, sociaal denkend en assertief is.

We leren het kind rekening houden met de ander door het begrip bij te brengen voor de ander en inzicht te geven in de situaties om hem heen. In het kinderdagverblijf komt daar nog een extra dimensie bij: het kind leeft namelijk in een groep. Juist het opgroeien in een groep geeft het kind mogelijkheden om te leren hoe het met de andere volwassenen en andere kinderen kan omgaan. Het leert hoe het moet opkomen voor zichzelf en zijn eigen belangen. Hoe leuk samen spelen kan zijn, maar ook het moeten delen, of wachten tot de ander klaar is. Door het onderdeel uitmaken van een groep leren ze zich verantwoordelijk te voelen voor elkaar en de groep als geheel.

De basisvoorwaarde om zich zo goed mogelijk in eigen tempo te ontwikkelen, is het creëren van een sfeer van veiligheid en vertrouwen. Als volwassene sluiten we aan bij de ontwikkelingsfase waarin en het niveau waarop het kind zich bevindt. Op deze manier krijgt het zelfvertrouwen om nieuwe vaardigheden te ontwikkelen, de wereld om hem heen steeds beter te begrijpen, en zich verder te ontwikkelen; zelfstandig en in samenwerking met anderen. Dit doen we door het begeleiden van de onderlinge interacties en door de interactievaardigheid praten en uitleggen in te zetten.

Om deze veilige en vertrouwde omgeving te creëren zijn in onze kinderopvang twee dingen van groot belang:

1. De liefdevolle en respectvolle houding van de pedagogisch medewerkers (pm-ers), dit noemen we sensitieve responsiviteit.

De kwaliteit van onze kinderopvang wordt niet alleen bepaald door vakkennis, maar vooral door de mate waarin wij weten aan te sluiten op wat ouders en kinderen vragen. Dit kunnen de pm-ers alleen bereiken in persoonlijke contacten met het kind en zijn ouder, door daarin goed te luisteren en te kijken naar de signalen die zij uitzenden. Er heerst bij de pedagogisch medewerkers een basishouding waaruit liefde, aandacht en zorg blijkt. Respect en sensitieve respons tonen zijn twee kernwaarden van de Bereboot.

Een positieve reactie op dingen die gebeuren in de groep of op individuele initiatieven vormt de basis van ons handelen. Kinderen leren meer door het ervaren van goede resultaten, minder van verbieden en corrigeren. Natuurlijk moet je wel eens iets verbieden, kinderen hebben ook behoefte aan duidelijkheid en grenzen, maar we proberen vooral de dingen die goed gaan te benadrukken. Dit valt onder de interactievaardigheid ontwikkeling stimuleren en sensitieve responsiviteit.

2. Een tweede voorwaarde voor het scheppen van een veilige en vertrouwde omgeving is het aanbrenge van structuur in de dag en de aangeboden activiteiten. Door het kind hier duidelijkheid in te geven, weet het waar het aan toe is en maken we zijn omgeving herkenbaar en voorspelbaar, dit valt onder de interactievaardigheid structureren en leidinggeven.

Vanuit onze opvoedingsvisie komen wij tot de volgende pedagogische doelstelling:

Wij streven ernaar dat kinderen zich kunnen ontwikkelen tot respectvolle, zelfstandige mensen; mensen met zelfvertrouwen die hun eigen kwaliteiten onderkennen en benutten, individueel en in samenwerking met anderen.

Dit hopen wij te bereiken door de volgende doelstellingen als uitgangspunt te nemen:

- Het bieden van een veilige basis, waar de kinderen zichzelf kunnen zijn
- Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van de persoonlijke competentie
- Gelegenheid bieden voor de ontwikkeling van sociale competentie
- Het leren omgaan met de waarden en normen uit de maatschappij

Sociale veiligheid

We vinden het erg belangrijk in de groep een sfeer te creëren van veiligheid en vertrouwen, dit doen we door elk kind op zijn gemak te laten voelen. De kinderen krijgen de ruimte om hun eigen mening uit te spreken en deze mening wordt gerespecteerd.

Bijvoorbeeld:

- Tijdens een mooie dag zijn we allemaal buiten aan het spelen, één van de kinderen geeft aan niet buiten te willen spelen maar liever binnen. Deze mening wordt gerespecteerd en het kind mag binnen spelen.
- Als een kind iets te vertellen heeft wordt er de tijd genomen om zijn verhaal aan te horen en hier een gesprek over te voeren. Hierdoor merkt het kind dat er aandacht is voor hem als persoon en zal zich hierdoor gerespecteerd voelen.

Elk kind mag er zijn en hoort erbij. We proberen het 'samen spelen en samen delen' te stimuleren door gezamenlijke activiteiten te ondernemen zoals met z'n allen naar de speeltuin of naar buiten. Maar ook doen we activiteiten met kleine groepjes, zoals verven, lezen of dansen. Het is fijn je even speciaal te voelen. Tijdens de rustige momenten dat we aan tafel zitten, komen er bij de kinderen hele gesprekken los. We letten erop dat iedereen die wat wil vertellen ook de kans krijgt, en dat de kinderen naar elkaar luisteren. Verlegen kinderen proberen we door wat vragen te stellen bij het gesprek te betrekken. Verder stimuleren we de kinderen bijvoorbeeld om samen een toren te bouwen of met de treinbaan te spelen. Maar ook proberen we de kinderen juist te leren hun eigen grens aan te geven en voor jezelf op te komen als ze ondergesneeuwd worden door mondigere kinderen.

De sociale competenties

- **Leren samen spelen en te delen.** Samen bouwen, treinbanen maken of balspellen doen waarin elk kind om de beurt mag gooien/rollen/schoppen met de bal.
- **Leren elkaar helpen.** Een groter kind helpt een kleiner kind speelgoed op te ruimen waar hij/zij nog niet bij kan of een puzzel te maken die hij/zij nog niet goed kan maken.
- **Leren luisteren naar elkaar** Tijdens groeps gesprekken leren de kinderen dat ze elkaar moeten laten uitpraten en niet zomaar er doorheen kunnen kletsten. Iedereen krijgt een beurt om zijn/haar verhaal te vertellen.
- **Leren opruimen en zuinig te zijn op eigen spullen en die van anderen.** Op De Bereboot ruimen wij elke keer voordat we aan tafel gaan gezamenlijk op, alle kinderen helpen mee. Ook leren we de kinderen voorzichtig te zijn met speelgoed, dus niet gooien, slaan of er op gaan staan, omdat het anders stuk gaat.
- **Als kinderen elkaar pijn doen of ruzie maken, het samen uitpraten en het weer goed maken.** Hierna hebben we een gesprek met de kinderen We leggen ze uit dat je ook op een andere manier problemen kunt oplossen en laten de kinderen het goed maken door elkaar een knuffel, een handje te geven en/of sorry te zeggen.
- **Respect hebben voor elkaar maar ook voor jezelf durven opkomen.** We leren de kinderen om respect te hebben voor elkaar door ze hun mening te laten uiten naar elkaar en ook te luisteren naar elkaar.
- **Bepaalde grenzen en sociale regels leren in verschillende situaties, ze accepteren en nakomen.** Op De Bereboot zijn vaste regels, deze worden op alle situaties toegepast. De regels zijn zeer consequent. De kinderen weten dat ze elkaar geen pijn mogen doen, dat ze het speelgoed wordt gedeeld en dat ruzie maken niet leuk is. Gebeurt dit wel dan volgt een gesprekje zoals hierboven beschreven.
- **Leren banden op te bouwen met kinderen en volwassenen.** Kinderen krijgen de mogelijkheid om te spelen en kletsen met andere kinderen en de pedagogisch medewerkers. Hierdoor wordt een vertrouwensband opgebouwd waardoor de kinderen zich veilig voelen bij de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers. Hierdoor kunnen zij helemaal zichzelf zijn en zich optimaal ontwikkelen. Op de Bereboot wordt gewerkt met vaste pedagogisch medewerkers.

De pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen in hun onderlinge interacties door;

- het goede voorbeeld of aanwijzingen te geven in eenvoudige communicatiesituaties; bijvoorbeeld hoe je iets vriendelijk vraagt aan een ander, of hoe je zegt dat je ook graag met iets wilt spelen, of hoe je vraagt of iemand opzij wil gaan;
- positief te reageren als peuters elkaar helpen, zorg geven, troosten, geruststellen, begrip tonen voor elkaar, samen delen en samenwerken;
- kinderen te betrekken bij elkaar troosten of problemen oplossen; 'Vraag maar aan Suzanne of ze je kan helpen met het verschuiven van het stoeltje.'

- samenwerken te stimuleren, bijvoorbeeld door kinderen samen een zware kist met speelgoed te laten halen voor een activiteit.
- helpen te stimuleren; vragen of een kind bijvoorbeeld wil helpen met het dichtmaken van een rits.

Vaak ontstaan daardoor weer nieuwe interacties;

- oudere peuters aan te moedigen te zorgen voor jongere kinderen;
- peuters mee te laten helpen met huishoudelijke taakjes, zoals helpen de tafel schoon te maken;
- ruimte te geven aan doen-alsof spel;
- te zorgen voor voldoende materiaal, zodat kinderen naast elkaar kunnen spelen;
- boekjes lezen waarin sociale vaardigheden aan bod komen bijvoorbeeld 'kikker en pad zijn vrienden';
- peuters te helpen hun gevoelens te benoemen; bijvoorbeeld door boekjes daarover te lezen of foto's van gezichtsuitdrukkingen te bekijken en na te doen;
- gezamenlijk te zingen of muziek te maken; zo ervaren ze ieders stem/bijdrage in het geheel van een liedje.

De persoonlijke competenties

De persoonlijke competenties hebben we opgedeeld in de cognitieve ontwikkeling, de emotionele ontwikkeling en de motorische ontwikkeling.

Cognitieve ontwikkeling

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo, op zijn eigen manier en niveau. Uitgaande van de mogelijkheden van elk individueel kind worden spelmaterialen en activiteiten aangeboden die een beroep doen op de cognitieve ontwikkeling. We gaan puzzels maken of spelletjes doen waardoor de kinderen uitgedaagd worden om een oplossing te zoeken voor een probleem. Wij vinden het belangrijk de kinderen de mogelijkheid te bieden zelf hun omgeving te exploreren en de mogelijkheden van diverse materialen te ontdekken. Daarom krijgen de kinderen veel tijd om vrij te spelen en de ruimte, het speelgoed en elkaar te leren ontdekken. In het uiteindelijke resultaat van de activiteiten zal de individuele creatieve inbreng van elk kind een grote rol spelen.

Op de Bereboot werken we met thema's die aansluiten bij de belevingswereld van baby's, dreumesen en peuters. Bij elk thema zijn activiteiten uitgewerkt voor drie leeftijdsgroepen. In de activiteiten is er aandacht voor de vier ontwikkelingsdomeinen: taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuiglijke ontwikkeling en rekenprikkel. De thema's duren ongeveer 6-8 weken. In deze weken zullen er allerlei activiteiten verbonden met het thema met de kinderen ondernomen worden. Dit kunnen spelletjes, knutselactiviteiten, experimentjes, liedjes of dansjes zijn. Gedurende het thema richten we de groepsruimtes in naar het thema. Via de nieuwsbrief zullen we jullie vertellen met welke thema's we bezig zijn (geweest), en wat we allemaal gedaan hebben of gaan doen gedurende deze periode.

Taal

De cognitieve ontwikkeling heeft betrekking op de ontwikkeling van taal (begrijpen en spreken) en denken: begrip en inzicht verwerven door de informatie uit de omgeving te ordenen, te onthouden, toe te passen en te combineren met nieuwe situaties. Taal en denken zijn nauw met elkaar verbonden. Taal is een belangrijk middel om inzicht te krijgen in de omringende wereld. Een kind vraagt en krijgt in taal uitleg en hulp.

Kinderen hebben een aangeboren taal-leervermogen. Ze zijn in staat om uit de taal die ze horen allerlei taalregels af te leiden. Daarom is het belangrijk dat er van kleins af aan al veel met hen gepraat wordt. Ze kunnen dan zelf ontdekken hoe de taal werkt: hoe voer je een gesprekje, hoe zet je de woorden in de goede volgorde, hoe vorm je de woorden op de goede manier?

De pm-er speelt hierin een actieve rol door veel tegen het kind te praten. Zoveel mogelijk wordt op elke taaluitdrukking van het kind gereageerd; van de eerste klanken die de baby maakt tot de vragen en verhalen van de peuter. De pm-ers zullen zoveel mogelijk tijdens hun handelingen met de kinderen praten en uitleggen of toelichten wat zij aan het doen zijn. Door samen te lezen, kringactiviteiten, door te zingen en de dingen om ons heen te benoemen, wordt de passieve en actieve woordenschat van de kinderen gestimuleerd. Het gericht ondersteunen op het actief en passief beheersen van de Nederlandse taal geeft kinderen een betere start op de basisschool.

Denken

Spelen en bezig zijn is leren voor kind. Het kind leert onder meer door voorbeeld en nabootsing. Door allerlei dagelijkse gebeurtenissen te bespreken, ontstaat ordening om de wereld van het kind. De pedagogisch medewerker legt daarbij uit, benoemt de dingen en nodigt de kinderen uit om zelf te verwoorden. Regelmatig doet de pm-er een beroep op het vermogen van kinderen om zelf oplossingen te zoeken voor problemen. De pm-er biedt veelzijdig materiaal waardoor kinderen bezig kunnen zijn met kleuren, vormen en seizoenen.

Emotionele ontwikkeling

Wij vinden het belangrijk dat het kind zijn emoties kan uiten. Daarom proberen we op de groep een sfeer te scheppen van veiligheid en geborgenheid en leren de kinderen respect te hebben voor elkaars gevoelens. We hebben regelmatig groepsgesprekken met de kinderen, tijdens deze gesprekken krijgen alle kinderen een beurt om iets te vertellen. Door erover te praten proberen we de emotie van het kind een plek te geven. De oudere kinderen stimuleren we hun emoties te verwoorden. We proberen er bijvoorbeeld achter te komen waarom een kind boos of verdrietig is en zoeken dan samen naar een oplossing. Soms zal het kind het willen uitpraten, een andere keer wil het gewoon zijn boosheid uiten, even alleen zijn, of juist persoonlijke aandacht. Ons uitgangspunt hierbij is dat we per moment en per kind bekijken hoe we op een goede wijze op de emoties van het kind kunnen reageren.

Motorische ontwikkeling

De motorische ontwikkeling kunnen we splitsen in de ontwikkeling van de grove motoriek (bijv. Leren omdraaien, zitten en lopen) en de fijne motoriek (puzzelen, tekenen enz.)

De motorische ontwikkeling gaat heel snel bij jonge kinderen. Een pasgeboren baby is totaal afhankelijk van anderen, maar binnen 4 jaar heeft het kind een grote mate van zelfstandigheid ontwikkeld. Ieder kind doet dat in zijn eigen tempo, de één is daar actiever in dan de ander.

Het wordt geaccepteerd dat het ene kind met veel enthousiasme aan een nieuwe vaardigheid begint en het de andere kind een langere periode van steeds proberen nodig heeft of zelfs die behoefte niet heeft. Wel zit er een grens aan het wachten tot een kind uit zichzelf nieuwe uitdagingen aangaat. Wanneer we zeker weten dat kinderen iets zouden kunnen, proberen we hen een zetje in de goede richting te geven om hen te motiveren om die stap te nemen, omdat we weten dat ze enorm trots zijn als ze iets nieuws kunnen, zoals bijv. Het maken van een moeilijke puzzel of het zelf aantrekken van schoenen.

Bij allerlei activiteiten worden de fijne en grove motoriek geoefend. De fijne motoriek wordt geoefend bij bijvoorbeeld het knutselen, verven, puzzelen en spelen met constructiemateriaal. Maar ook bij het aan- en uitkleden en eten en drinken. De grove motoriek wordt geoefend bij het rennen, fietsen, klimmen enz.

De indeling van de groepsruimte en het speelgoed zijn afgestemd op de leeftijdsgroep die daar gebruik van maakt. In de groep proberen we de motorische ontwikkeling positief te beïnvloeden door enthousiast te reageren als een kind iets nieuws doet en kinderen aan te moedigen nieuwe dingen uit te proberen.

Bij een baby kunnen we het speelgoed zo neerleggen dat het kind zich moet omdraaien of kruipen om het te pakken. Als het kind net begint te lopen is het een grote uitdaging om onder aanmoediging van de ene pedagogisch medewerker naar de andere pedagogisch medewerker te lopen.

Wij moedigen kinderen aan zelf hun motorische problemen op te lossen. In eerste instantie bieden wij hulp met woorden, daarna geven wij daadwerkelijke hulp door het samen te doen.

Grove motoriek

Gedurende het eerste levensjaar ontwikkelt het kind zich zeer snel en is de motorische ontwikkeling van maand tot maand te volgen. Het kind beschikt nog vrijwel uitsluitend over een grove motoriek. Deze bestaat onder andere uit zwaaien, kruipen en gaan staan. De pedagogisch medewerkers stimuleren de motorische ontwikkeling vooral door het aanbod van divers, op het kind afgestemd spel materiaal. Zoals; een rammelaar, babyschommel, loopwagentje, en voor de oudere kinderen een glijbaan, schommel, de trap opklimmen in de speeltuin. Ook wordt tijdens het buitenspelen en in zang- en dansspelletjes aandacht besteed aan de grove motoriek. We zingen bijvoorbeeld liedjes als hoofd, schouder knie en teen en jan huigen in de ton, op deze liedjes dansen en bewegen de kinderen en oefenen zo hun grove motoriek.

Fijne motoriek

De fijne motoriek bestaat uit kleine bewegingen die je met je handen en vingers maakt. De fijne motoriek wordt gestimuleerd door met kinderen te knutselen, tekenen, puzzelen en te bouwen met constructiematerialen en dergelijke.

Verder proberen we de kinderen in de dagelijkse dingen als eten en aankleden steeds meer zelfstandigheid mee te geven.

De creatieve ontwikkeling

Wij stimuleren de creatieve ontwikkeling van de kinderen door ze allerlei verschillende materialen en activiteiten aan te bieden en ze te laten ontdekken wat je daarmee kan doen.

Onder creativiteit verstaan we niet alleen het doen van allerlei handarbeidactiviteiten maar ook het doen van kringspelletjes, spelletjes aan tafel, het maken van en het luisteren naar muziek en bezig zijn met fantasiespel. Bij de handarbeidactiviteiten gaat het er vooral om dat de kinderen vol enthousiasme met het aangeboden materiaal aan de slag gaan. Het uiteindelijke resultaat is dan altijd mooi en verdient de nodige complimenten. Dit soort activiteiten worden meestal met kleine groepjes gedaan.

Het is leuk om te zien hoe de kinderen de verschillende eigenschappen van materialen ontdekken. Zo zullen de kleintjes plaksel nog niet ervaren als iets waarmee je kan plakken, maar als iets waarmee je lekker kunt smeren en kliederen. Naarmate de kinderen wat ouder worden leggen we er meer de nadruk op dat het de bedoeling is om ermee te plakken.

Natuurlijk beginnen niet alle kinderen met evenveel enthousiasme aan een dergelijke activiteit. Sommige kinderen moeten even over een drempel geholpen worden voor ze het echt leuk gaan vinden. Kinderen die echt niet willen worden niet verplicht mee te doen al probeer je kinderen wel te stimuleren het eens te proberen. Vaak als ze eenmaal bezig zijn vinden ze het heel leuk.

Op de Bereboot werken we met thema's. Deze thema's duren ongeveer 6-8 weken. In deze weken zullen er allerlei activiteiten verbonden met het thema met de kinderen ondernomen worden. Dit kunnen spelletjes, knutselactiviteiten, experimentjes, liedjes en dansjes zijn. In de nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden met welk thema we bezig zijn.

De morele competentie

Overdracht van normen en waarden

Om de kinderen bepaalde normen en waarden mee te geven die in onze samenleving belangrijk worden gevonden, is het ten eerste belangrijk zelf als pedagogisch medewerker het goede voorbeeld te geven. Kinderen leren op jonge leeftijd vooral door het in zich opnemen van wat er in de wereld om hen heen gebeurt. Pedagogisch medewerkers zijn zich erg bewust van hun voorbeeldfunctie en naast dat ze letten op hun tafelmanieren of omgangsvormen, staat voorop het kind en collega's te behandelen zoals je zelf ook het liefst behandeld zou willen worden. Normen en waarden die wij belangrijk vinden zijn onder andere: niet vloeken, het vragen als je iets hebben wilt, opruimen na het spelen, tafelmanieren (netjes eten, aan tafel blijven zitten en met de mond dicht eten etc.), niet slaan of schoppen en je excuses aanbieden of een knuffel geven om het weer goed te maken als er iets vervelends gebeurt.

Op de Bereboot zijn duidelijke regels waar elk kind zich aan te houden heeft. Bijvoorbeeld:

- Geen ruzie maken, niet schelden, niet slaan/schoppen/krabben/bijten enz.
- Opruimen voor elke maaltijd en tijdens het spelen eerst opruimen waar je mee bezig bent en dan pas verder gaan met iets anders.
- Samen spelen en samen delen.
- Handen wassen na het plassen.
- Tijdens de maaltijden wachten we op elkaar.
- Als je ruzie gemaakt hebt maken we het weer goed. Dit kan op verschillende manieren, de kinderen kiezen zelf waar zij zich het beste bij voelen.

Hoe handelt een pedagogisch medewerker bij ongewenst gedrag

Wanneer kinderen ongewenst gedrag laten zien, zullen de pedagogisch medewerkers de kinderen hierop aanspreken. De pedagogisch medewerkers maken kinderen duidelijk dat het gaat om het gedrag en niet om het kind, zij keuren het ongewenste gedrag af en niet het kind. Het aanspreken gebeurt op ooghoogte met oogcontact. Wanneer er zich een situatie voordoet waarbij de pedagogisch medewerker te ver op afstand is en waarbij de veiligheid op de groep in gedrang komt kan het eerste aanspreken op afstand plaatsvinden omdat

snel ingrijpen wordt vereist. Na dit eerste aanspreken zal vervolgens het aanspreken op ooghoogte met oogcontact gebeuren. Het oogcontact vinden wij van groot belang, wij willen er zeker van zijn dat de kinderen ons aanspreken goed begrijpen. Pedagogisch medewerkers zullen tijdens het aanspreken van het kind aan het kind benoemen welk gedrag wij niet willen zien, waarom wij dit niet willen zien en welke gevolgen dit ongewenste gedrag heeft. Daarnaast zal de pedagogisch medewerker benoemen welk gedrag op dat moment wel gewenst is.

Wanneer kinderen herhaaldelijk ongewenst gedrag laat zien en alleen aanspreken niet binnenkomt zal de pedagogisch medewerker het kind op het moment dat het ongewenste gedrag vertoont wordt even apart zetten (op de groep op een stoeltje of de bank) en uitleggen waarom zij het kind apart heeft gezet. Na een paar minuten 'nadenken' zal dezelfde pedagogisch medewerker het kind weer bij de groep betrekken. Leeftijdsafhankelijk zal zij vragen of het kind heeft begrepen waarom hij of zij even apart op de groep heeft gezeten. Voor de kinderen die nog niet zover zijn, zal zij nogmaals benoemen waarom hij of zij even apart heeft gezeten.

Voorbeeld: Een kind gooit of wil gaan gooien met een speelgoedauto door de groep. De pedagogisch medewerker zal het kind aanspreken op ooghoogte met oogcontact en uitleggen dat wij op de groep met de auto's rijden over de grond en uitleggen dat de auto op deze manier kapot kan gaan of de auto een ander kind kan bezeren. Het aanspreken zal de pedagogisch medewerker kracht bijzetten door het spelen met de auto voor te doen.

Het kan ook voorkomen dat door het gooien van de auto een ander kind zich kan bezeren, dan zal de pedagogisch medewerker op afstand het kind aanspreken om eventuele pijn bij een kind te voorkomen. Vervolgens zal het aanspreken weer op ooghoogte en met oogcontact plaatsvinden.

De houding van de pedagogisch medewerkers

De manier waarop pedagogisch medewerkers een veilige omgeving creëren en vertrouwde relaties kunnen opbouwen met de kinderen en tussen kinderen onderling, is van groot belang voor de kwaliteit van de opvang. Er zijn een aantal aspecten, de zogenoemde interactievaardigheden, die onze pedagogisch medewerkers hierbij inzetten:

Sensitieve responsiviteit

Een kind heeft anderen nodig om zich prettig te kunnen voelen en zich goed te kunnen ontwikkelen. Het heeft behoefte aan aandacht, warmte en emotionele steun. Elk kind laat dit op zijn eigen manier blijken. Onze pedagogisch medewerkers zijn daarom gevoelig ('sensitief') voor de signalen die een kind afgeeft, door goed te kijken naar het kind en te proberen te begrijpen wat het bedoelt. Vervolgens reageren zij adequaat ('responsief') door op de juiste manier in te spelen op de signalen van het kind. Het is in deze interacties belangrijk om de emoties en gevoelens van kinderen, bijvoorbeeld bij angst, blijdschap, trots of verdriet, te verwoorden. Op deze manier kan de pedagogisch medewerker laten merken dat ze zich betrokken voelt bij wat het kind doet, voelt en meemaakt, dat ze hier begrip voor heeft en dat ze het kind hierin ondersteunt. Dit hoeft niet altijd te betekenen dat het kind krijgt wat hij wil. Je kunt niet altijd aan zijn wensen tegemoet komen, maar je kunt wel laten merken dat je zijn gevoelens opvangt.

Reageren op een kind kan ook met non-verbale reacties. Met een glimlach, aai over de bol een knuffel of de nabijheid te zoeken, geef je een kind ook al een gevoel van geborgenheid. Door sensitief-responsieve reacties te ontvangen zal een kind ervaren dat het op de pedagogisch medewerker kan rekenen, dat zij hem de moeite waard vindt en vertrouwen in hem heeft. Dit geeft hem een gevoel van veiligheid. De pedagogisch medewerker vormt een veilige basis voor het kind. Hierdoor zal hij vertrouwen krijgen in de omgeving en in zichzelf waardoor hij, vanuit die veilige basis, de omgeving durft te gaan ontdekken en nieuwe dingen durft te proberen. Een kind zal daardoor in staat zijn zijn nieuwe vaardigheden te oefenen en zichzelf verder te ontwikkelen.

Een kind dat sensitief-responsieve reacties ontvangt van opvoeders zal daarnaast veerkracht ontwikkelen. En een kind dat veerkrachtig is heeft het doorzettingsvermogen en de flexibiliteit om problemen op te lossen en is in staat zich aan te passen aan (nieuwe) situaties. Een kind zal hierdoor beter met stress om kunnen gaan. Tegelijkertijd zal het kind ook inlevingsvermogen ontwikkelen. Hierdoor zal het kind proberen anderen te begrijpen en te helpen.

Respect voor autonomie

Door actief bezig te zijn ontdekt een kind de wereld om zich heen en wat zijn eigen mogelijkheden in die wereld zijn. Baby's zijn geheel afhankelijk van de zorg van volwassenen. Maar hoe ouder een kind wordt, hoe meer het zelf zal willen en kunnen doen. Het is daarom goed om kinderen de mogelijkheid en de ruimte te geven om dit te kunnen doen. Onze pedagogisch medewerkers streven ernaar ieder kind de kans te geven nieuwe dingen uit te proberen, nieuwe handelingen te oefenen en zelf oplossingen te bedenken voor problemen waar ze tegenaan lopen. Wanneer het een kind lukt om iets zelf te doen of zelf een probleem op te lossen zal het trots zijn op zichzelf en zo zelfvertrouwen en een positief gevoel over zichzelf opbouwen. Dit zal leiden tot een positief zelfbeeld. Hierdoor raken kinderen tevens gemotiveerd om de volgende keer weer iets nieuws uit te proberen. Door toe te passen wat een kind eerder geleerd heeft, zal het zich ontwikkelen tot een zelfstandig persoon die actief nieuwe ervaringen op wil doen, een persoon met een eigen 'ik'.

Respect voor autonomie betekent ook dat een kind steun krijgt bij activiteiten waarbij hij die nodig heeft en dat het daarnaast ongestoord zelfstandig bezig kan zijn wanneer dat mogelijk is. Ieder kind is anders, dus ieder kind zal de dingen op zijn eigen manier en op zijn eigen tempo doen. Wanneer een kind eerst zelf een handeling probeert uit te voeren of oplossingen zoekt voor de problemen waar hij mee te maken krijgt, ontwikkelt het zelfredzaamheid en leert het oplossingsgericht te denken. De pedagogisch medewerker ziet elk kind voor vol aan en houdt rekening met zijn gevoelens, wensen en ideeën. Wanneer mogelijk gaat ze daarover met het kind in gesprek. Het is belangrijk om een kind voor te bereiden op de dingen die komen gaan en (naargelang de leeftijd) een kind een mate van eigen inbreng in de gang van zaken te geven. Zo is het kind niet volledig afhankelijk van volwassenen.

Iedere leeftijdsfase en ieder kind kent zijn eigen behoeften. Onze pedagogisch medewerkers stemmen de balans tussen steun en autonomie hier op af. Door als pedagogisch medewerker een kind als een apart individu te beschouwen en aan te sluiten bij de eigenheid en mogelijkheden van een kind, kan een kind volledig tot zijn recht komen.

Praten en uitleggen

Jonge kinderen gebruiken weinig of eenvoudige taal, maar ze beschikken over een rijk scala aan non-verbale middelen om te communiceren. Ze communiceren door middel van gebaren, gezichtsuitdrukkingen en geluiden. Toch is taal vanaf het begin af aan al erg belangrijk. Het leren van taal begint al vanaf de geboorte. Baby's hebben een aangeboren taalvermogen en zijn als vanzelf in staat om taal te leren spreken en begrijpen. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat zij voldoende blootgesteld worden aan taal. Om deze reden omringen de pedagogisch medewerkers de kinderen op de groep met voldoende taal.

Taal leren is een sociaal proces, kinderen leren in wisselwerking met mensen in hun omgeving. Het is daarom zeer belangrijk om van jongs af aan veel met kinderen te praten. Het is hierbij van belang om rekening te houden met het taal- en begripsniveau van kinderen. De pedagogisch medewerkers stemmen hun taalgebruik af op de mogelijkheden van een kind, zowel qua vorm als qua inhoud. Ook passen ze hun eigen tempo aan, aan dat van het kind. Daarnaast is ook geïnteresseerd luisteren naar wat een kind wil vertellen of duidelijk wil maken van grote toegevoegde waarde. Elk kind heeft het recht gehoord te worden. Daarnaast kan de pedagogisch medewerker zo beter inspelen op de wensen en behoeften van het kind. De pedagogisch medewerkers praten niet alleen tegen een kind maar ook echt met een kind, over wat hem bezighoudt en wat zijn interesse heeft.

De meeste kinderen praten graag met volwassenen. Ze willen vertellen wat ze beleefd hebben, laten zien wat ze gedaan hebben, de mening van een volwassene horen en ze willen uitleg krijgen over allerlei onderwerpen die ze niet begrijpen. Doordat de pedagogisch medewerkers veel praten met kinderen en uitleg geven, leren ze kinderen de wereld om hen heen te begrijpen. De pedagogisch medewerkers helpen kinderen met het afstemmen van hun gedrag op de omgeving. Door te praten en uitleg te geven bevorderen ze naast de taalontwikkeling dus ook de cognitieve en de sociale ontwikkeling.

Structureren en grenzen stellen

Structuur geeft kinderen houvast en vergroot hun gevoel van veiligheid. Kinderen die zich veilig en zeker voelen, voelen zich vrij om op onderzoek uit te gaan en hun omgeving te ontdekken en ervaringen te verbreden. Hierdoor worden ze in staat gesteld om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers brengen structuur en ordening aan door een vaste dagindeling, vaste plekken voor de verschillende activiteiten, vaste plaatsen voor materialen en een duidelijke opbouw van activiteiten. Daarnaast zijn de pedagogisch medewerkers zelf ook voorspelbaar in hun eigen gedrag. Ook dit draagt bij aan een duidelijke structuur en een gevoel van veiligheid. Zo weet een kind waar hij aan toe is, wat het van de pedagogisch medewerker kan verwachten en kan het kind zijn gedrag beter afstemmen op de situatie.

Kinderen hebben duidelijke grenzen nodig voor wat wel en niet mag. Binnen die grenzen kunnen zij zich vrij bewegen. Ze leren hierdoor hun gevoelens op een acceptabele manier te uiten en hun gedrag te sturen (zelfregulatie). Doordat de pedagogisch medewerkers consequent en respectvol grenzen stellen aan het gedrag van kinderen, weten kinderen wat van hen verwacht wordt. Door zelf het goede voorbeeld te geven, gedragsregels regelmatig te herhalen, gewenst gedrag te benoemen en te belonen stimuleren pedagogisch medewerkers de kinderen in het aanleren van positief gedrag en dit gewenste gedrag in stand te houden.

Begeleiden van interacties tussen kinderen

Om zich optimaal te kunnen ontwikkelen, is het voor kinderen van belang dat ze in aanraking komen met leeftijdsgenootjes. Zo kunnen ze oefenen hoe mensen met elkaar omgaan, samen spelen, samen delen, voor zichzelf opkomen of aardig zijn een ander. Kinderen die positieve ervaringen opdoen in sociale omgang met andere kinderen ontwikkelen zelfvertrouwen, sociale competentie en een groter inlevingsvermogen. Omdat kinderen binnen de kinderopvang in groepen met andere kinderen opgevangen worden is dit een ideale plaats om sociale vaardigheden te oefenen. Ze doen daarbij zowel positieve en als negatieve ervaringen op. Maar juist wanneer iets niet helemaal goed gaat, kunnen de kinderen er veel van leren. Pedagogisch medewerkers hebben door de manier van ondersteunen en begeleiden veel invloed op de manier waarop interacties tussen kinderen verlopen. Het is dus niet alleen belangrijk dat zij zelf positieve interacties met kinderen aangaan, maar ook dat ze positieve interacties tussen kinderen onderling bevorderen.

De pedagogisch medewerkers dragen zorg voor een positieve en gezellige groeps sfeer. Zij stimuleren positieve relaties tussen de kinderen onderling en bevorderen een sfeer in de groep, waarbij iedereen zichzelf mag zijn en iedereen er bij hoort. De pedagogisch medewerkers dragen er op deze manier zorg voor dat kinderen de kans krijgen om hechte relaties met elkaar op te bouwen. Hieruit ontstaan waardevolle interacties tussen kinderen, die een positieve invloed hebben op de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast stimuleren de pedagogisch medewerkers interactie tussen de kinderen, door gezamenlijke momenten in het dagritme op te nemen en groepsactiviteiten te organiseren. Door dergelijke positieve groepsmomenten te creëren stimuleren zij verbondenheid en een 'wij-gevoel' in de groep. Ook bevorderen de medewerkers interactie tussen kinderen door het organiseren en begeleiden van spel in kleine groepjes en het stimuleren van samenspel.

Ontwikkelingsstimulering

Bij ontwikkelingsstimulering gaat het om de dingen die de pedagogisch medewerkers doen om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Daarvoor moeten zij het kind volgen in zijn ontwikkeling en aansluiten bij de behoeften en interesses van het kind. Hiervoor zijn zij niet alleen op de hoogte van het ontwikkelingsverloop van kinderen, ze weten ook hoe je kinderen moet observeren. Die observaties zijn dan vervolgens weer het uitgangspunt voor het handelen.

Ontwikkelingsstimulering kan plaatsvinden door het wekken van interesse van kinderen voor nieuwe activiteiten of materialen en door met kinderen te praten over interessante onderwerpen of problemen. Ook kunnen de pedagogisch medewerker de kinderen wijzen op nieuwe mogelijkheden in bestaande activiteiten of van bestaande materialen, om hen verder te helpen in hun ontwikkeling. De pedagogisch medewerkers geven een kind zo de gelegenheid om zijn kennis en vaardigheden te oefenen en uit te breiden.

Pedagogisch medewerkers kunnen ook als rolmodel fungeren, door eerst zelf de activiteit uit te voeren, het materiaal te gebruiken of door met de kinderen mee te spelen. Ze kunnen ook de randvoorwaarden creëren, door een kind een suggestie te doen voor een activiteit of hem te wijzen op (het gebruik van) materiaal. Het kind zal vervolgens door de activiteit te doen of het materiaal te gebruiken, ontdekken welke nieuwe kennis of nieuwe vaardigheden hij opdoet. De medewerkers houden hierbij te allen tijde oog

voor het eigen ontwikkelingstempo van ieder kind, om te voorkomen dat een kind geforceerd wordt in zijn ontwikkeling.

Extra expertise in huis

Om onze pedagogisch medewerkers te ondersteunen bij pedagogische vraagstukken is de Bereboot een samenwerking aangegaan met Vroeg Erbij!

Vroeg Erbij ondersteunt pedagogisch medewerkers van kinder- en peuteropvang als er vragen of zorgen zijn over de ontwikkeling van kinderen of vragen over het omgaan met bepaald gedrag in de groep. Door deze samenwerking wordt de deskundigheid van de pedagogisch medewerkers verbreedt, hierdoor kunnen we nog beter de kinderen gerichte zorg en ontwikkelingsgerichte opvang bieden

Vroeg Erbij is een samenwerking tussen kinderopvang, de jeugdgezondheidszorg en Yorneo. Het Vroeg Erbij team kijkt samen met de pedagogisch medewerkers en de ouders naar wat er past binnen de kinderopvang en thuis. Op verzoek van een pedagogisch medewerker kan door middel van een gerichte observatie ook gericht geadviseerd worden in de aanpak/omgang met bepaald (groeps)gedrag.

Tweemaal per jaar komt er een ambulante hulpverlener van Yorneo op bezoek bij de Bereboot voor een preventief groepsbezoek. Er wordt gekeken wat al goed werkt en hoe Vroeg Erbij de pedagogisch medewerkers van de Bereboot kan ondersteunen. Bijvoorbeeld door te kijken wat er speelt in de groep met behulp van videobeelden of door voor de groep en een gezamenlijke aanpak te bespreken.

Wanneer de pedagogisch medewerkers zorgen hebben over het gedrag of de ontwikkeling van jullie kind zal de mentor een gesprek met jullie inplannen. (Wanneer jullie als ouders zelf zorgen hebben over het gedrag of de ontwikkeling van jullie kind is het ook mogelijk om een gesprek met de mentor aan te vragen natuurlijk) Tijdens dit gesprek kan in overleg besloten worden om Vroeg Erbij in te zetten. De ambulante hulpverlener komt dan voor een gerichte observatie, naar aanleiding van deze observatie zal er een plan worden opgesteld die samen met ouders/verzorgers, pedagogisch medewerkers en de ambulante medewerker besproken wordt. Voor deze gerichte observaties zal altijd eerst toestemming worden gevraagd aan de ouders/verzorgers.